

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
INSTITUTUL DE STUDII UNIVERSITARE DE DOCTORAT
DOMENIUL DE DOCTORAT „DREPT”

TEZĂ DE DOCTORAT
TRANSMITEREA CONTRACTUALĂ A DREPTURILOR
PATRIMONIALE DE AUTOR, CONFORM LEGII NR. 8/1996 PRIVIND
DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE
(Rezumat)

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT
Prof. univ. dr. TEODOR BODOAȘCĂ

DOCTORAND
NĂDĂBAN (GRĂJDEANU) VIORICA CORNELIA

SIBIU
2017

MOTO

„Dreptul proprietății intelectuale este una dintre materiile cele mai pasionante, mai vii și mai subtile. Pentru că ea este legată mai mult decât oricare alta de creativitate și de comerț, adică de ceea ce fac oamenii să fie cu adevărat bogați”.

Viorel ROȘ, București, 2016.

PLANUL TEZEI DE DOCTORAT

LISTA DE ABREVIERI.....	13
INTRODUCERE.....	15
CAPITOLUL I ASPECTE GENERALE REFERITOARE LA CONTRACTUL CIVIL	
1.1. CONSIDERAȚII PRIVIND CONCEPTUL DE CONTRACT CIVIL	
1.1.1. <i>Precizări prealabile.....</i>	<i>19</i>
1.1.2. <i>Definiția contractului civil.....</i>	<i>19</i>
1.1.3. <i>Aspecte generale referitoare la clasificarea contractelor civile.....</i>	<i>24</i>
1.2. PRINCIPIUL LIBERTĂȚII CONTRACTUALE	
1.2.1. <i>Precizări prealabile.....</i>	<i>28</i>
1.2.2. <i>Ordinea publică și libertatea contractuală.....</i>	<i>36</i>
1.2.3. <i>Bunele moravuri și libertatea contractuală.....</i>	<i>37</i>
1.3. ASPECTE GENERALE REFERITOARE LA ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI CIVIL	
1.3.1. <i>Precizări prealabile.....</i>	<i>39</i>
1.3.2. <i>Oferta de a contracta.....</i>	<i>40</i>
1.3.3. <i>Acceptarea ofertei de a contracta.....</i>	<i>45</i>
1.3.4. <i>Momentul și locul încheierii contractului civil.....</i>	<i>46</i>
1.4. EFECTELE CONTRACTULUI	
1.4.1. <i>Forța obligatorie a contractului între părțile contractante</i>	
1.4.1.1. <i>Precizări prealabile.....</i>	<i>50</i>
1.4.1.2. <i>Conținutul principiului obligativității contractului între părțile contractante.....</i>	<i>53</i>

1.4.2. <i>Efectele contractului față de terți</i>	
1.4.2.1. Principiul relativității efectelor contractului față de terți.....	57
1.4.2.2. Domeniul de aplicare a principiului relativității efectelor contractului față de terți.....	61
1.5. REMEDIILE NEEEXECUTĂRII CONTRACTULUI	
1.5.1. <i>Precizări prealabile</i>	62
1.5.2. <i>Termenul suplimentar de executare</i>	64
1.5.3. <i>Executarea silită în natură</i>	65
1.5.4. <i>Excepția de neexecutare</i>	66
1.5.5. <i>Rezoluțiunea și rezilierea contractului</i>	
1.5.5.1. <i>Precizări prealabile</i>	69
1.5.5.2. Domeniul de aplicare a rezoluțiunii sau rezilierii contractului.....	71
1.5.5.3. Modalitățile rezoluțiunii sau rezilierii contractului.....	71
1.5.5.4. Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii contractului.....	73
1.6. ASPECTE GENERALE REFERITOARE LA NULITATEA CONTRACTULUI	
1.6.1. <i>Precizări prealabile</i>	73
1.6.2. <i>Delimitarea nulității de alte sancțiuni de drept civil</i>	
1.6.2.1. Nulitatea și rezoluțiunea sau rezilierea.....	75
1.6.2.2. Nulitatea și revocarea.....	75
1.6.2.3. Nulitatea și caducitatea.....	76
1.6.2.4. Nulitatea și inopozabilitatea.....	77
1.6.2.5. Nulitatea și reducățiunea.....	78
1.6.2.6. Nulitatea și decăderea.....	78
1.6.3. <i>Clasificarea nulității contractului</i>	79
1.6.4. <i>Nulitatea absolută</i>	81
1.6.5. <i>Nulitatea relativă</i>	82

1.6.6. <i>Efectele nulității contractului</i>	
1.6.6.1. Precizări prealabile.....	84
1.6.6.2. Principiul retroactivității efectelor nulității contractului.....	84
1.6.6.3. Principiul repunerii părților în situația anterioară încheierii contractului.....	85
1.6.6.4. Principiul anulării contractului subsecvent.....	85

CAPITOLUL II CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA DREPTURILE DE AUTOR

2.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR	
2.1.1. <i>Precizări prealabile</i>	88
2.1.2. <i>Definiția dreptului de autor</i>	91
2.2. DREPTURILE MORALE DE AUTOR	
2.2.1. <i>Conceptul de drepturi morale de autor</i>	94
2.2.2. <i>Reglementarea drepturilor morale de autor în Legea nr. 8/1996</i>	
2.2.2.1. Precizări prealabile.....	102
2.2.2.2. Dreptul de a divulga opera.....	107
2.2.2.3. Dreptul de paternitate asupra operei.....	112
2.2.2.4. Dreptul de a decide numele sub care opera este adusă la cunoștință publică.....	114
2.2.2.5. Dreptul de a pretinde respectarea integrității operei.....	116
2.2.2.6. Dreptul de a retracta opera.....	119
2.3. DREPTURILE PATRIMONIALE DE AUTOR	
2.3.1. <i>Conceptul de drepturi patrimoniale de autor</i>	120
2.3.2. <i>Dreptul de a utiliza opera</i>	124
2.3.3. <i>Dreptul de suită</i>	126

CAPITOLUL III CONTRACTUL DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.1. ASPECTE GENERALE PRIVIND CONTRACTUL DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.1.1. <i>Precizări prealabile</i>	131
3.1.2. <i>Natura juridică a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor</i>	132
3.1.3. <i>Definiția contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor</i>	136
3.1.4. <i>Reglementarea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor</i>	140
3.1.5. <i>Caracterele juridice ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor</i>	
3.1.5.1. <i>Precizări prealabile</i>	142
3.1.5.2. <i>Caracterul consensual</i>	142
3.1.5.3. <i>Caracterul sinalagmatic</i>	144
3.1.5.4. <i>Caracterul oneros</i>	144
3.1.5.5. <i>Caracterul de contract cu executare succesivă</i>	146
3.1.5.6. <i>Caracterul intuitu personae</i>	147
3.1.5.7. <i>Caracterul limitat</i>	147
3.1.5.8. <i>Caracterul exclusiv</i>	148
3.2. OBIECTUL CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR	
3.2.1. <i>Precizări prealabile</i>	149
3.2.2. <i>Drepturile care fac obiectul obligației în cazul contractului de cesiune</i>	152
3.3. PĂRȚILE CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR	

PATRIMONIALE DE AUTOR	
3.3.1. <i>Precizări prealabile</i>	157
3.3.2. <i>Cedentul</i>	158
3.3.3. <i>Cesionarul</i>	160
3.4. REMUNERAȚIA ÎN CAZUL CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR.....	161
3.5. REVIZUIREA CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR	
3.5.1. <i>Precizări prealabile</i>	166
3.5.2. Aspecte particulare privind revizuirea contractului de cesiune.....	168
3.6. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR	
3.6.1. <i>Desființarea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor</i>	173
3.6.2. <i>Nulitatea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor</i>	177
3.7. ASPECTE PROCEDURALE PRIVIND SOLUȚIONAREA LITIGIILOR REFERITOARE LA CONTRACTUL DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR.....	180

CAPITOLUL IV SPECII ALE CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR ÎN REGLEMENTAREA LEGII NR. 8/1996

4.1. CONTRACTUL DE EDITARE	
4.1.1. <i>Precizări prealabile</i>	182
4.1.2. <i>Evoluția în timp a reglementărilor referitoare la contractul de editare</i>	
4.1.2.1. Contractul de editare în reglementarea Legii nr. 596/1946.....	183

4.1.2.2. Contractul de editare în reglementarea Decretului nr. 17/1948.....	185
4.1.2.3. Contractul de editare în reglementarea Decretului nr. 19/1950.....	187
4.1.2.4. Contractul de editare în reglementarea Decretului nr. 321/1956...	189
4.1.3. <i>Contractul de editare în reglementarea Legii nr. 8/1996</i>	
4.1.3.1. Regimul juridic aplicabil contractului de editare.....	190
4.1.3.2. Definiția contractului de editare.....	190
4.1.3.3. Caracterele juridice ale contractului de editare.....	192
4.1.3.4. Domeniul contractului de editare.....	200
4.1.4. <i>Părțile din contractul de editare</i>	
4.1.4.1. Precizări prealabile.....	203
4.1.4.2. Titularul dreptului de autor.....	203
4.1.4.3. Editorul.....	205
4.1.5. <i>Obiectul contractului de editare</i>	
4.1.5.1. Precizări prealabile.....	209
4.1.5.2. Drepturile patrimoniale de autor a căror folosință poate fi transmisă pe calea contractului de editare.....	210
4.1.5.3. Reproducerea operei.....	211
4.1.5.4. Distribuirea operei.....	211
4.1.5.5. Traducerea și adaptarea operei.....	214
4.1.5.6. Publicarea operei în formă electronică.....	215
4.1.5.7. Distrugerea operei sau a copiilor realizate după aceasta.....	216
4.1.6. <i>Stabilirea și plata remunerației</i>	
4.1.6.1. Stabilirea remunerației.....	219
4.1.6.2. Plata remunerației.....	220
4.1.7. <i>Forma și clauzele contractului de editare</i>	221
4.1.8. <i>Efectele contractului de editare</i>	
4.1.8.1. Precizări prealabile.....	223

4.1.8.2. Obligația titularului dreptului de autor de a preda editorului originalul operei la termenul stabilit.....	226
4.1.8.3. Obligațiile editorului.....	228
4.1.9. <i>Revizuirea contractului de editare</i>	232
4.1.10. <i>Cesiunea contractului de editare</i>	232
4.1.11. <i>Încetarea contractului de editare</i>	
4.1.11.1. Precizări prealabile.....	234
4.1.11.2. Împlinirea termenului contractului de editare.....	235
4.1.11.3. Epuizarea ultimei ediții convenite.....	235
4.1.11.4. Nulitatea contractului de editare.....	236
4.1.11.5. Desființarea contractului de editare.....	237
4.1.12. <i>Competența instanțelor de judecată de a soluționa litigiile născute din contractul de editare</i>	243
4.2. CONTRACTUL DE REPRESENTARE TEATRALĂ SAU DE EXECUȚIE MUZICALĂ	
4.2.1. <i>Sediul materiei</i>	244
4.2.2. <i>Definiția contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	245
4.2.3. <i>Obiectul contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	250
4.2.4. <i>Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală de alte contracte</i>	
4.2.4.1. Precizări prealabile.....	258
4.2.4.2. Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală față de contractul de antrepriză.....	259
4.2.4.3. Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală față de contractul de mandat.....	260

4.2.4.4. Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală față de contractul de asociere în participațiune.....	261
4.2.4.5. Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală față de contractul de vânzare.....	262
4.2.4.6. Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală față de contractul de comandă.....	263
4.2.5. <i>Caracterele juridice ale contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	
4.2.5.1. Precizări prealabile.....	263
4.2.5.2. Caracterul numit.....	263
4.2.5.3. Caracterul consensual.....	264
4.2.5.4. Caracterul sinalagmatic.....	265
4.2.5.5. Caracterul oneros.....	265
4.2.5.6. Caracterul comutativ.....	267
4.2.5.7. Caracterul de contract translativ de folosință.....	267
4.2.5.8. Caracterul de contract cu executare succesivă.....	268
4.2.5.9. Caracterul <i>intuitu personae</i>	268
4.2.6. <i>Modalitățile contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	270
4.2.7. <i>Părțile din contractul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	
4.2.7.1. Precizări prealabile.....	272
4.2.7.2. Titularul drepturilor patrimoniale de autor (cedentul).....	272
4.2.7.3. Cesionarul.....	274
4.2.8. <i>Forma contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	275
4.2.9. <i>Conținutul contractului de reprezentare teatrală sau de execuție</i>	

<i>muzicală</i>	278
4.2.10. <i>Efectele contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	
4.2.10.1. Obligațiile cesionarului.....	281
4.2.10.2. Obligațiile titularului dreptului de autor (cedentului).....	289
4.2.11. <i>Încetarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală</i>	
4.2.11.1. Precizări prealabile.....	291
4.2.11.2. Rezilierea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală.....	291
4.2.11.3. Desființarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală.....	292
4.3. CONTRACTUL DE COMANDĂ	
4.3.1. <i>Natura juridică și reglementarea contractului de comandă</i>	294
4.3.2. <i>Definiția contractului de comandă</i>	295
4.3.3. <i>Caracterele juridice ale contractului de comandă</i>	299
4.3.4. <i>Părțile contractului de comandă</i>	300
4.3.5. <i>Obiectul contractului de comandă</i>	301
4.3.6. <i>Conținutul contractului de comandă</i>	304
4.3.7. <i>Efectele contractului de comandă</i>	
4.3.7.1. Precizări prealabile.....	305
4.3.7.2. Obligația de a realiza opera.....	306
4.3.7.3. Obligația de a preda opera.....	307
4.3.7.4. Obligația de plată a prețului.....	309
4.3.7.5. Obligația de a plăti lucrările pregătitoare.....	310
4.3.8. <i>Încetarea contractului de comandă</i>	310
4.4. CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE A OPEREI	

4.4.1. <i>Precizări prealabile</i>	313
4.4.2. <i>Regimul juridic aplicabil contractului de închiriere a operei</i>	314
4.4.3. <i>Definiția contractului de închiriere a operei</i>	317
4.4.4. <i>Delimitarea contractului de închiriere a operei de alte contracte</i>	
4.4.4.1. <i>Precizări prealabile</i>	323
4.4.4.2. <i>Delimitarea contractului de închiriere a operei de contractul de împrumut public</i>	323
4.4.4.3. <i>Delimitarea contractului de închiriere a operei de contractul de comodat</i>	324
4.4.5. <i>Caracterele juridice ale contractului de închiriere a operei</i>	
4.4.5.1. <i>Precizări prealabile</i>	325
4.4.5.2. <i>Caracterul numit</i>	326
4.4.5.3. <i>Caracterul consensual</i>	326
4.4.5.4. <i>Caracterul sinalagmatic</i>	327
4.4.5.5. <i>Caracterul comutativ</i>	328
4.4.5.6. <i>Caracterul oneros</i>	329
4.4.5.7. <i>Caracterul netranslativ al dreptului de autor</i>	330
4.4.5.8. <i>Caracterul de contract cu executare succesivă</i>	331
4.4.6. <i>Obiectul contractului de închiriere a operei</i>	332
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	333
REZULTATE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE	344

INTRODUCERE

Într-o încercare de a valorifica științific experiența profesională din ultimii cincisprezece ani, consider captivantă și chiar oportună realizarea unei lucrări cu caracter monografic, destinată analizei aprofundate a dispozițiilor Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe consacrate transmiterii contractuale a drepturilor patrimoniale de autor pe calea contractului de cesiune și a speciilor acestuia. Realizarea unei asemenea lucrări, alături de punerea în operă a unei preocupări profesionale, se poate constitui și într-o posibilă contribuție teoretică și practică, atât la efortul de explicare a reglementărilor din domeniu, cât și la fundamentarea unor viitoare soluții normative.

Decizia acestui demers științific a fost determinată, în principal, de două realități cu care m-am confruntat în activitatea practică. Astfel, pe de o parte, am constatat că reglementarea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor și speciilor acestuia în cadrul Legii nr. 8/1996 este deosebit de sumară, în contradicție cu valoarea deosebită a obiectului acestor contracte și chiar cu complexitatea lui practică. În practică, această reglementare sumară generează probleme de interpretare, uneori insurmontabile. Pe de altă parte, preocupările literaturii de specialitate în legătură cu acest contract și speciile lui rămân, de regulă, la un stadiu sumar și chiar de deziderat. Sub primul aspect, pentru a le surprinde elementele comune, dar și cele de specificitate, am constatat că analiza dispozițiilor Legii nr. 8/1996, consacrate contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor și speciilor acestuia, trebuie realizată prin raportare la dreptul comun din materie contractuală, în general, și a locațiunii, în special. Acest demers se impune cu atât mai mult, cu cât Legea nr. 8/1996 a fost adoptată cu aproape cincisprezece ani înainte de data la care actualul Cod civil român (2009) a intrat în

vigoare (1 octombrie 2011). Sub al doilea aspect, cu excepția unor cazuri izolate, în lucrările de specialitate, contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor și speciile acestuia sunt analizate sumar, uneori abordările limitându-se la reproducerea ușor comentată a dispozițiilor legale consacrate acestor contracte. De asemenea, uneori, fiind preluate teze din literatura de specialitate străină, îndeosebi franceză, diverse analize doctrinare sunt străine de reglementările interne ale României din domeniu.

Consecvență temei Tezei de doctorat, cercetarea întreprinsă are ca principal obiectiv de cercetare științifică analiza aprofundată, logică-juridică, sistemică și sistematică, teoretică și practică a dispozițiilor Legii nr. 8/1996 consacrate contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor (Capitolul III), precum și, în ordine cronologică, a următoarelor specii ale acestui contract (Capitolul IV): contractul de editare, contractul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală, contractul de comandă și contractul de închiriere a operei.

Analiza a fost concepută nu doar ca un scop în sine, ci ca o contribuție la interpretarea corectă, în acord cu voința legiuitorului, a dispozițiilor legale respective.

De asemenea, am fost preocupată de identificarea eventualelor inadvertențe legislative și fundamentarea unor pertinente propuneri *de lege ferenda* pentru remedierea acestora.

Fiind în materie contractuală, teza de doctorat cuprinde, în debutul ei, un capitol consacrat unor aspecte generale referitoare la contractul civil, precum următoarele: conceptul de contract civil, principiul libertății contractuale și limitele acesteia (ordinea publică și bunele moravuri), procesul de încheiere a contractului, efectele contractului civil între părți și față de terțe persoane, precum și remediile neexecutării obligațiilor contractuale. Sub acest aspect, am semnalat existența unor dispoziții în Legea nr. 8/1996 care, fiind depășite în raport cu diverse soluții

normative ale actualului Cod civil (2009) și chiar cu unele principii constituționale, necesită intervenția legiuitorului.

Capitolul II, fiind destinat unor considerații generale referitoare la drepturile de autor, cuprinde analize referitoare la conceptul de drept de autor, la drepturile morale și drepturile patrimoniale de autor. Firesc, efortul analizei a fost centrat pe aspectele teoretice și practice referitoare la drepturile patrimoniale de autor, în special la dreptul de utilizare a operei și speciile acestuia, prevăzute de art. 13 din Legea nr. 8/1996.

La elaborarea tezei, de un real folos ne-au fost lucrările elaborate de prestigioși specialiști ai domeniului din România, între care evocăm pe Yolanda Eminescu, Teodor Bodoașcă, Adrian Circa, Bujorel Florea și Viorel Roș. De asemenea, atunci când a fost cazul, am făcut apel și la lucrările unor autori străini, mai ales francezi, precum Charles. Colombet, Alexander. Lucas și X. Linant de Bellefonds.

Deși activitatea contractuală în domeniul creației intelectuale a cunoscut în România o dinamică semnificativă în ultimele două decenii, jurisprudența din domeniu nu oferă suficiente soluții practice, împrejurarea care ne determină să apreciem că, în caz de litigiu, de regulă, cei interesați nu recurg la serviciile instanțelor de judecată. Pentru mine, acest aspect s-a constituit într-o adevărată dificultate în procesul de fundamentare a diverselor teze și soluții practice.

Cuvinte cheie: contract civil, creație intelectuală, operă, drepturi morale de autor, drepturi patrimoniale de autor, contract de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, contract de editare, contract de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală, contract de comandă, contract de închiriere a operei.

CAPITOLUL I

ASPECTE GENERALE REFERITOARE LA CONTRACTUL CIVIL

SECȚIUNEA 1.1.

CONSIDERAȚII PRIVIND CONCEPTUL DE CONTRACT CIVIL

1.1.1. *Precizări prealabile*

Într-o abordare pe care o considerăm firească, analiza unei teme care are ca obiect „transmiterea *contractuală* a drepturilor patrimoniale de autor” presupune și prezentarea unor aspecte juridice referitoare la „contractul civil”, în general. Evident, analiza *in extenso* și în *cvasitotalitatea* aspectelor teoretice și practice pe care le implică instituția juridică a „contractului civil”, precum și analiza lor aprofundată s-ar constitui într-un demers care, în fapt, ar conduce la o altă teză de doctorat, distinctă.

Pentru aceste motive, în cele ce urmează, am limitat demersul nostru doar la prezentarea aspectelor considerate relevante pentru a intra în „atmosfera contractului civil”, precum următoarele: definiția contractului și aspecte generale privind clasificarea contractelor civile; procesul de formare a contractului civil; efectele contractului civil; prezentarea generală a „remediilor” la neexecutarea obligațiilor contractuale.

1.1.2. *Definiția contractului civil*

Etimologic, termenul „contract” provine din cuvântul din limba latină veche *contrato* (*contragere*), având semnificația de a suporta ceva împreună ori de a se reuni sau de a strânge ori a aduna.

În sistemul de drept român, sub imperiul vechiului Cod civil, termenul „contract” a fost utilizat ca sinonim al termenului „convenție”. Mai mult, au existat

unele texte în vechiul Cod civil, în conținutul cărora termenul „convenție” era folosit ca sinonim al celui de „contract”.

De asemenea, din punct de vedere lexical, termenii „contract” și „convenție”, deși au rădăcini diferite, exprimă aceeași idee. adică de întâlnire concordantă a două sau mai multe voințe juridice.

Cu toate acestea, în doctrină, uneori, se face distincție între cei doi termeni, susținându-se că primul ar reprezenta particularul, iar ultimul generalul. Fără să insistăm pe această dispută doctrinară, facem precizarea că distincția este întemeiată pe dispozițiile art. 1101 C. civ. fr. Oricum, demersurile din doctrina română, care urmăresc acreditarea ideii că există o distincție netă între noțiunea juridică de „contract” și aceea de „convenție”, sunt lipsite de temei juridic și științific. În context, evocăm că nici în legislația franceză această terminologie nu este folosită în mod consecvent.

În prezent, actualul Cod civil, în art. 1166, definește contractul ca fiind „acordul de voințe între două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic”. Întocmai ca în vechea reglementare, și actualul Cod civil utilizează termenul „convenție” ca sinonim al termenului „contract”.

Contractul civil ar putea fi definit ca fiind acel *act juridic civil bi sau multilateral prin care două sau mai multe părți, aflate pe poziție de egalitate juridică, cu respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri, convin asupra nașterii, modificării, transmiterii ori stingerii între ele a unor raporturi juridice civile.*

1.1.3. Aspecte generale referitoare la clasificarea contractelor civile

Expresia „contract civil” constituie un concept general, la care s-a ajuns printr-un proces de abstractizare și generalizare a caracterelor comune diferitelor

contracte speciale, pe care această expresie le subsumează. În ceea ce privește modalitățile contractului civil, acestea sunt susceptibile de grupare după diverse criterii generale. Evident, alături de conotațiile ei teoretice, clasificarea contractelor civile facilitează procesul de caracterizare a fiecărei specii de contracte în parte și, pe cale de consecință, identificarea regimului juridic aplicabil.

Unitatea contractelor este dată de trăsăturile lor comune, adică de împrejurarea că, potrivit Codului civil, toate contractele sunt acorduri de voință ale părților contractante (art. 1166), întrunesc cele patru condiții esențiale (art. 1179) și respectă limitele libertății de a contracta (art. 1169). În schimb, diversitatea contractelor civile este determinată de multitudinea acestora, specificitate lor și chiar de însăși principiul libertății contractuale.

În doctrina din domeniu, de regulă, sunt propuse următoarele criterii de clasificare a contractelor civile: după cum au sau nu consacrată o reglementare expresă prin lege, sunt contracte numite și contracte nenumite; după conținutul lor, sunt contracte sinalagmatice sau bilaterale și contracte unilaterale; după scopul urmărit, sunt contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit. La rândul lor, contractele cu titlu oneros se subclasifică în contracte comutative și contracte aleatorii, iar cele cu titlu gratuit în contracte dezinteresate și liberalități; după modul sau durata de executare, sunt contracte cu executare dintr-o dată (*uno actu*) și contracte cu executare succesivă; după corelațiile care există între ele, sunt contracte principale și contracte accesorii; după alte criterii.

Remarcăm că unele dintre aceste criterii de clasificare doctrinară au consacrate legală. De asemenea, actualul Cod civil reglementează și unele contracte civile speciale. Valoarea științifică și utilitatea practică a clasificării contractelor depinde de respectarea a două reguli fundamentale stabilite de știința logicii pentru orice demers care are ca finalitate o clasificare. Astfel, această clasificare trebuie să fie completă (*exhaustivă*), adică, pe cât posibil, să nu lase loc

de reziduu. De asemenea, între două contracte cuprinse în aceeași categorie trebuie să predomină asemănările și, nicidecum deosebiriile”.

SECȚIUNEA 1.2.

PRINCIPIUL LIBERTĂȚII CONTRACTUALE

1.2.1. *Precizări prealabile*

Legislația civilă din domeniu consacră „principiul libertății contractuale” ca o consecință a „autonomiei de voință”.

Sub aspect juridic, libertatea de a contracta face parte din conținutul capacității de exercițiu a persoanei fizice și a persoanei juridice sau, altfel spus, din aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Rolul voinței părților contractante este esențial în dinamica oricărui contract civil, materializându-se în crearea și stabilirea conținutului și efectelor acestuia.

Sub primul aspect, actualul Codul civil român reglementează, de principiu, contractele ca negociate, acestea fiind, fără excepție, rodul exclusiv al voinței comune a părților contractante. În acest sens, potrivit art. 1182 alin. (1) C. civ. „contractul se încheie prin negocierea lui de către părți sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta”.

Sub al doilea aspect, în cazul contractelor negociate, părțile hotărăsc de comun acord cuprinsul și efectele acestora.

Libertatea de a contracta nu acționează ca un liber arbitru, ea se manifestă în cadrul limitelor impuse de lege. Dispozițiile art. 11 C. civ., potrivit cărora, „nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri”, au și semnificația de a fixa limitele libertății contractuale, care sunt „ordinea publică” și „bunele moravuri”.

Principiul libertății contractuale se completează cu principiul forței obligatorii a contractului.

1.2.2. Ordinea publică și libertatea contractuală

Ordinea publică cuprinde toate dispozițiile imperative ale dreptului public și ale dreptului privat prin care se apără instituțiile și valorile de bază ale societății, se asigură dezvoltarea economiei de piață și ocrotirea socială a tuturor persoanelor”.

Din punct de vedere normativ, ordinea publică este exprimată prin norme legale imperative, care stabilesc ordinea politică, economică și socială a societății românești.

Încheierea contractelor cu nesocotirea dispozițiilor legale de ordine publică determină nulitatea absolută a acestora. În acest sens, art. 1247 alin. (1) C. civ. dispune că „este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziții legale instituite pentru ocrotirea unui interese general”.

1.2.3. Bunele moravuri și libertatea contractuală

Bunele moravuri desemnează, totalitatea regulilor de conduită ce s-au conturat în conștiința societății, a căror respectare s-a impus cu necesitate printr-o experiență și practică îndelungată.

Sub aspectul conținutului, bunele moravuri, întocmai ca ordinea publică, sunt variabile în timp și în spațiu, de la o societate la alta. Din moment ce ambele constituie limite ale comportamentului uman, apare absolut firesc ca și dinamica lor să fie asemănătoare.

SECȚIUNEA 1.3. ASPECTE GENERALE REFERITOARE LA ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI CIVIL

1.3.1. *Precizări prealabile*

Încheierea contractului se traduce în operațiunea juridică de realizare a acordului de voințe al părților contractante asupra clauzelor contractuale, prin întâlnirea concordantă dintre oferta de a contracta și acceptarea acesteia.

1.3.2. *Oferta de a contracta*

În mecanismul de încheiere a contractului, oferta are un rol esențial.

De principiu, contractul se consideră încheiat în momentul și locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoștință de ea din motive care nu îi sunt imputabile.

Oferta de a contracta trebuie să întrunească cerințele generale ale consimțământului și unele condiții specifice. De regulă, sunt analizate următoarele cerințe ale ofertei de a contracta: să provină, în cazul persoanei fizice, de la o persoană cu discernământ și, în cazul persoanei juridice, de la un reprezentant legal al acesteia; să fie reală, serioasă, neviciată și cu intenția de angajare juridică; să fie fermă, neechivocă, precisă și completă. În prezent, majoritatea acestor cerințe au consacrare legală în actualul Cod civil.

1.3.3. *Acceptarea ofertei de a contracta.*

Acceptarea ofertei de a contracta reprezintă cea de a doua latură a acordului de voințe și constă în manifestarea unilaterală de voință a destinatarului, prin care își exprimă acordul cu oferta primită și cu încheierea contractului în condițiile stabilite prin ofertă.

Acceptarea poate fi expresă sau tacită. Autorii actualului Cod civil au pus în operă o concepție lipsită de formalism, în cadrul căreia prevalează actele sau faptele săvârșite de destinatar după primirea ofertei.

Fiind oglinda ofertei, în principiu, acceptarea acesteia trebuie să întrunească aceleași cerințe, adică să fie: reală; conștientă; neviciată; serioasă; făcută cu intenție de angajare juridică; fermă, neechivocă, precisă și completă; pură și simplă.

1.3.4. *Momentul și locul încheierii contractului civil.*

Momentul încheierii contractului este acela în care oferta se întâlnește cu acceptarea. Stabilirea momentului și locului încheierii contractului trebuie analizată diferit, în funcție de două situații practice tipice, și anume¹: ofertantul și acceptantul se află unul în prezența celuilalt ori comunică prin telefon sau prin alte mijloace de comunicare la distanță; ofertantul și acceptantul nu se află în același loc și comunică pe calea corespondenței. În ambele cazuri nu este stabilit un termen pentru acceptarea ofertei. Determinarea momentului încheierii contractului prezintă importanță practică sub diverse și numeroase aspecte.

SECȚIUNEA 1.4.

EFACTELE CONTRACTULUI

1.4.1. *Forța obligatorie a contractului între părțile contractante*

1.4.1.1. Precizări prealabile

1.4.1.2. Conținutul principiului obligativității contractului între părțile contractante

A. Aspecte generale.

B. Obligația părților de a executa întocmai contractul.

¹ A se vedea, C. Stătescu și C. Bârsan, *op. cit.*, p. 50.

C. Revocarea contractului numai prin consimțământul mutual (*mutuus dissensus* sau *contrarius consensus*).

D. Executarea cu bună-credință a contractului

1.4.2. *Efectele contractului față de terți*

1.4.2.1. Principiul relativității efectelor contractului față de terți

1.4.2.2. Domeniul de aplicare a principiului relativității efectelor contractului

SECȚIUNEA 1.5.

REMEDIIILE NEEEXECUTĂRII CONTRACTULUI

1.5.1. *Precizări prealabile*

1.5.2. *Termenul suplimentar de executare*

Acest remediu este reglementat în contextul „punerii debitorului în întârziere” [art. 1522 alin. (3) C. civ.] și constă în obligația creditorului de a acorda debitorului un termen suplimentar de executare a obligației, în situația în care aceasta nu este executată la termenul stabilit prin contract.

1.5.3. *Executarea silită în natură*

Executarea silită în natură este reglementată de art. 1527-1529 C. civ., care sunt inspirate după art. 1601-1603 din Codul civil al Provinciei Quebec (C. civ. q.).

1.5.4. *Excepția de neexecutare*

Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte

este obligată să execute mai întâi. Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor și ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.

Excepția de neexecutare este analizată și ca o formă de neexecutare licită a contractului.

1.5.5. Rezoluțiunea și rezilierea contractului

1.5.5.1. Precizări prealabile

1.5.5.2. Domeniul de aplicare a rezoluțiunii sau rezilierii contractului

1.5.5.3. Modalitățile rezoluțiunii sau rezilierii contractului

1.5.5.4. Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii contractului

SECȚIUNEA 1.6.

ASPECTE GENERALE REFERITOARE LA NULITATEA CONTRACTULUI

1.6.1. Precizări prealabile

Nulitatea este o sancțiune care determină lipsirea actului juridic civil de efectele contrare cerințelor legale impuse pentru încheierea lui valabilă.

1.6.2. Delimitarea nulității de alte sancțiuni de drept civil

1.6.2.1. Nulitatea și rezoluțiunea sau rezilierea

1.6.2.2. Nulitatea și revocarea

1.6.2.3. Nulitatea și caducitatea

1.6.2.4. Nulitatea și inopozabilitatea

1.6.2.5. Nulitatea și reducățiunea

1.6.2.6. Nulitatea și decăderea

1.6.3. *Clasificarea nulităților contractului*

1.6.4. *Nulitatea absolută*

1.6.5. *Nulitatea relativă*

1.6.6. *Efectele nulității contractului*

1.6.6.1. Precizări prealabile

1.6.6.2. Principiul retroactivității efectelor nulității contractului

1.6.6.3. Principiul repunerii părților în situația anterioară încheierii contractului

1.6.6.4. Principiul anulării contractului subsecvent

CAPITOLUL II

CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA DREPTURILE DE AUTOR

SECȚIUNEA 2.1.

ASPECTE GENERALE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR

2.1.1. Precizări prealabile

Art. 10-23 din Legea nr. 8/1996, fiind instituite sub denumirea marginală *conținutul dreptului de autor*, cuprind norme referitoare la drepturile morale (art. 10-11) și drepturile patrimoniale de autor (art. 12-16, art. 21-23).

2.1.2. Definiția dreptului de autor

Drepturile de autor sunt acele prerogative morale sau patrimoniale recunoscute de lege autorului unei opere ori altor persoane fizice sau juridice ca, în limitele ordinii publice și a bunelor moravuri, să aibă o anumită conduită și să pretindă o conduită corespunzătoare celorlalte subiecte de drept, iar la nevoie să facă apel la forța de coercitivă a statului.

SECȚIUNEA 2.2.

DREPTURILE MORALE DE AUTOR

2.2.1. Conceptul de drepturi morale de autor

2.2.2. Reglementarea drepturilor morale de autor în Legea nr. 8/1996

2.2.2.1. Precizări prealabile

2.2.2.2. Dreptul de a divulga opera

2.2.2.3. Dreptul de paternitate asupra operei

2.2.2.4. Dreptul de a decide numele sub care opera este adusă la cunoștință publică

2.2.2.5. Dreptul de a pretinde respectarea integrității operei

2.2.2.6. Dreptul de a retracta opera

SECȚIUNEA 2.3.

DREPTURILE PATRIMONIALE DE AUTOR

2.3.1. *Conceptul de drepturi patrimoniale de autor*

2.3.2. *Dreptul de a utiliza opera*

2.3.3. *Dreptul de suită*

CAPITOLUL III

CONTRACTUL DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

SECȚIUNEA 3.1.

ASPECTE GENERALE PRIVIND CONTRACTUL DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.1.1. Precizări prealabile

În sistemul Legii nr. 8/1996, valorificarea indirectă a operelor se realizează, cel mai adesea, pe calea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor și a modalităților acestuia.

3.1.2. Natura juridică a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor

În doctrina română, într-o opinie, de inspirație străină, în încercarea de a surprinde specificitatea acestui contract, s-a pus problema dacă se poate face distincție între cesiune și concesiune. Fiind de acord că este vorba despre două instituții juridice diferite, se consideră că, prin cesiune, se transferă un drept real și, prin concesiune, dimpotrivă, un drept personal.

Acceptând că cesiunea se deosebește radical de concesiune, considerăm că, în contextul legislației române, argumentul preluat din literatura de specialitate străină presupune unele sublinieri particulare.

Pe de altă parte, în pofida unor teze doctrinare tranșante, cesiunea drepturilor patrimoniale de autor, în general, nu poate fi considerată fără rezerve o modalitate a locațiunii.

3.1.3. *Definiția contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor*

În ceea ce ne privește, definim contractul de cesiune „acel contract numit, în temeiul căruia, o parte, denumită cedent, se obligă să asigure celeilalte părți, denumită cesionar, pentru un timp determinat și în schimbul unei remunerații, folosința unuia sau a mai multor drepturi patrimoniale de autor asupra unei opere”.

3.1.4. *Reglementarea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor*

Sub rezervele prezentate anterior, „cesiunea drepturilor patrimoniale de autor”, fiind o „formă a locațiunii” din dreptul comun, este supusă corespunzător și „dispozițiilor generale” privind „contractul de locațiune”, prevăzute de art. 1777-1823 C. civ.

În sfârșit, fiind o formă a contractului civil, în măsura în care normele stipulate de art. 39-63 din Legea nr. 8/1996 și cele prevăzute de art. 1777-1823 C. civ. nu prevăd, în temeiul art. 153 din această lege, se completează cu prevederile Codului civil referitoare la contractul civil în general (art. 1166-1323).

3.1.5. *Caracterele juridice ale contractului de cesiune*

3.1.5.1. Precizări prealabile

Chiar dacă abordarea problematicii caracterelor juridice ale contractului de cesiune pare un subiect facil, am găsit de cuviință să nu-l ocolim, întrucât, după cum se va constata din cele ce urmează, în doctrina există, și din această perspectivă, aspecte discutabile.

3.1.5.2. Caracterul consensual

3.1.5.3. Caracterul sinalagmatic

3.1.5.4. Caracterul oneros

3.1.5.5. Caracterul de contract cu executare succesivă

3.1.5.6. Caracterul *intuitu personae*

3.1.5.7. Caracterul limitat

3.1.5.8. Caracterul exclusiv

SECȚIUNEA 3.2.

OBIECTUL CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.2.1. *Precizări prealabile*

De regulă, în doctrină, fiind abordată problema obiectului contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, cvasitotalitatea autorilor îl identifică exclusiv cu drepturile patrimoniale născute din utilizarea unei opere.

Cu toate acestea, în prezent, art. 1225 C. civ., fiind instituit sub denumirea marginală obiectul contractului, dispune că „*obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică*, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul și altele asemenea, convenită de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale” (s.n.).

În lipsa unor cerințe legale speciale, obiectul cesiunii trebuie să întrunească condițiile generale, prevăzute de art. 1225 alin. (2) C. civ., adică să fie determinat și licit.

3.2.2. *Drepturile care fac obiectul obligației în cazul contractului de cesiune*

Într-un evident dezacord cu actualele reglementări ale Codului civil, art. 39 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 dispune că „autorul sau titularul dreptului de autor poate ceda prin contract altor persoane numai drepturile sale patrimoniale”.

Făcând abstracție de caracterul depășit al textului, dar și de modul defectuos în care acesta este redactat sub aspectul persoanei cedentului și a operațiunii juridice, observăm că, pe calea acestui contract, poate fi transmisă doar folosința drepturilor patrimoniale de autor. *Per a contrario*, nu pot face obiectul acestui contract drepturile morale de autor.

În pofida referirii generice a art. 39 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 la drepturile patrimoniale, pot face obiectul contractului de cesiune numai drepturile subsecvente dreptului de utilizare a operei. Astfel, reiterăm că, potrivit art. 13 din Legea nr. 8/1996, utilizarea unei opere dă naștere pentru autorul ei la *drepturi patrimoniale, distincte și exclusive*, de a autoriza sau de a interzice următoarele operațiuni: reproducerea operei [lit. a)]; distribuirea operei [lit. b)]; importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor după operă, realizate cu consimțământul autorului [lit. c)]; închirierea operei [lit. d)]; împrumutul operei [lit. e)]; comunicarea publică, direct sau indirect a operei [lit. f)]; radiodifuzarea operei [lit. g)]; transmiterea prin cablu a operei [lit. h)]; realizarea de opere derivate” [lit. i)] (s.n.).

SECȚIUNEA 3.3.

PĂRȚILE CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.3.1. *Precizări prealabile*

Unanim este acceptat că părțile contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor sunt cedentul și cesionarul.

3.3.2. *Cedentul*

În temeiul art. 39 alin. (1) din Legea nr. 8/1996, autorul sau titularul dreptului de autor poate ceda prin contract altor persoane numai drepturile patrimoniale de autor.

Reiterăm că folosirea alternativă a noțiunii de *autor* și a expresiei *titularul dreptului de autor* denotă faptul că, în concepția legiuitorului, acestea sunt sinonime. Cu toate acestea, expresia *titularul dreptului de autor* nu are aceeași semnificație juridică cu termenul *autor*.

Pentru a avea calitatea de cedent, este necesar ca persoană fizică sau juridică să dobândească, anterior cesiunii, în condițiile Legii nr. 8/1996 sau dreptului comun, drepturile patrimoniale cesionate.

3.3.3. *Cesionarul*

Cât privește cesionarul, în lipsa unor cerințe speciale, stipulate de legislația din domeniu sau de dreptul comun, acesta poate fi orice persoană fizică sau juridică care are capacitatea de a contracta.

SECȚIUNEA 3.4.

REMUNERAȚIA ÎN CAZUL CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

În cazul contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, prețul acesteia este denumit remunerație.

Stabilirea remunerației de către părți constituie regula, iar fixarea ei de către organul jurisdicțional excepția. În lipsa unei restricții impuse de lege, cedentul și cesionarul au posibilitatea să stabilească remunerația cu ocazia încheierii contractului, dar și ulterior acestui moment. Dacă remunerația nu a fost stabilită prin

contract, autorul poate solicita organelor jurisdicționale competente, potrivit legii, stabilirea remunerației.

Părțile pot calcula cuantumul remunerației fie proporțional cu încasările provenite din utilizarea operei, fie în sumă fixă sau în orice alt mod. În schimb, organul jurisdicțional este obligat să stabilească remunerația numai în raport cu sumele plătite uzual pentru aceeași categorie de opere, destinația și durata utilizării sau alte circumstanțe ale cazului.

SECȚIUNEA 3.5.

REVIZUIREA CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.5.1. Precizări prealabile

3.5.2. Aspecte particulare privind revizuirea contractului de cesiune.

În cazul unei disproporții evidente între remunerația autorului și beneficiile celui care a obținut cesiunea drepturilor patrimoniale, autorul poate solicita organelor jurisdicționale competente revizuirea contractului *sau* mărirea convenabilă a remunerației.

Disproporția vădită va trebui fundamentată pe schimbarea excepțională a împrejurărilor avute în vedere la încheierea contractului de cesiune, schimbări care trebuie să determine o executare a contractului excesiv de oneroasă, iar obligarea debitorului la executarea obligației să fie evident injustă.

Și în materia contractului de cesiune, instanța de judecată poate să dispună încetarea contractului.

Fiindcă art. 43 alin. (3) din Legea nr. 8/1996 se referă *alternativ* la revizuirea contractului și la mărirea convenabilă a remunerației, ar trebui să admitem că legiuitorul oferă cedentului posibilitatea unei opțiuni. În realitate, în situația în care remunerația cedentului este mai mică decât beneficiile cesionarului, revizuirea contractului se poate realiza, fie prin luarea unor măsuri de scădere a beneficiilor, ca urmare a limitării folosirii de către cesionar a drepturilor cesionate, fie prin mărirea remunerației cedentului până la un nivel corespunzător beneficiilor obținute de cesionar. Altfel spus, mărirea convenabilă a remunerației este una dintre consecințele posibile ale revizuirii și este echivalenta măsurii tipice din dreptul comun, adică adaptarea contractului, prevăzută de art. 1271 alin. a) C. civ.

Apreciem că revizuirea contractului de cesiune este fondată exclusiv pe impreviziune și, nicidecum pe leziune.

Pe de altă parte, chiar dacă art. 43 alin. (3) din Legea nr. 8/1996 se referă exclusiv la dreptul autorului de a cere revizuirea contractului, principiul egalității în fața legii, stipulat de art. 16 alin. (1) din Constituție, impune ca acest drept să fie recunoscut, pe de o parte, oricărei persoane fizice sau juridice care, fiind titulara unor drepturi patrimoniale de autor, le cesionează și, astfel, dobândește calitatea de cedent (parte) în contractul de cesiune și, pe de altă parte, cesionarului.

Chiar dacă art. 43 alin. (3) din Legea nr. 8/1996 se referă exclusiv la revizuirea judiciară, nimic nu se opune ca părțile, de comun acord, să procedeze la „adaptarea contractului pe cale amiabilă”, fără intervenția instanței de judecată deoarece, și în materia analizată rămâne incident principiul autonomiei de voință a părților contractante.

SECȚIUNEA 3.6.

ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

3.6.1. Desființarea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor

Potrivit art. 47 alin. (1) din Legea nr. 8/1996, „autorul poate solicita desființarea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale în cazul în care cesionarul nu le utilizează sau le utilizează într-o măsură insuficientă și dacă, prin aceasta, interesele justificate ale autorului sunt afectate considerabil”.

3.6.2. Nulitatea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor

Potrivit Legii nr. 8/1996, „nulitatea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor poate fi absolută [art. 41 alin. (2)] sau relativă [art. 41 alin. (1)].

Nulitatea absolută intervine atunci când, în temeiul art. 41 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, „contractul de cesiune are ca obiect drepturile patrimoniale privind totalitatea operelor viitoare ale autorului, nominalizate sau nenominalizate”.

În schimb, nulitatea relativă a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor intervine numai în condițiile dreptului comun (art. 1251 C. civ.)

SECȚIUNEA 3.7.

ASPECTE PROCEDURALE PRIVIND SOLUȚIONAREA LITIGIILOR REFERITOARE LA CONTRACTUL DE CESIUNE A DREPTURILOR PATRIMONIALE DE AUTOR

Părțile contractante au posibilitatea promovării următoarelor acțiuni în justiție: în rezilierea contractului; în nulitatea absolută;, în stabilirea remunerației; în revizuirea; în desființarea contractului.

În cazul acțiunilor în rezilierea, nulitatea absolută și în desființarea contractului de cesiune, legiuitorul doar evocă posibilitatea promovării lor, fără să indice, chiar și la modul general, autoritățile competente să le soluționeze.

În schimb, pentru acțiunile în stabilirea remunerației și în revizuirea contractului sunt indicate generic organele jurisdicționale competente.

CAPITOLUL IV
SPECII ALE CONTRACTULUI DE CESIUNE A DREPTURILOR
PATRIMONIALE DE AUTOR

SECȚIUNEA 4.1.
CONTRACTUL DE EDITARE

4.1.1. *Precizări prealabile*

4.1.2. *Evoluția în timp a reglementărilor referitoare la contractul de editare*

4.1.2.1. Contractul de editare în reglementarea Legii nr. 596/1946

4.1.2.2. Contractul de editare în reglementarea Decretului nr. 17/1948

4.1.2.3. Contractul de editare în reglementarea Decretului nr. 19/1950

4.1.2.4. Contractul de editare în reglementarea Decretului nr. 321/1956

4.1.3. *Contractul de editare în reglementarea Legii nr. 8/1996*

4.1.3.1. Regimul juridic aplicabil contractului de editare

În prezent, contractul de editare este reglementat de art. 48-57 din Legea nr. 8/1996. Acest contract, fiind o specie a contractului de cesiune, este supus corespunzător și dispozițiilor art. 39-47 din Legea nr. 8/1996 consacrate unor reguli generale referitoare la cesiunea drepturilor patrimoniale de autor. La rândul lui, contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor este o modalitate a contractului de locațiune. Drept urmare, contractul de editare este supus și prevederilor art. 1777-1823 C. civ., care reglementează locațiunea în general. În sfârșit, contractul de locațiune, fiind o formă a contractului civil, este guvernat și de prevederile art. 1166-1323 C. civ. referitoare la contract în general.

4.1.3.2. Definiția contractului de editare

În acord cu cele exprimate în doctrina din domeniu, contractul de editare poate fi definit ca acea modalitate a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, în temeiul căruia titularul dreptului de autor, se obligă să transmită altei persoane, numită editor, pentru un timp determinat, în schimbul unei remunerații, folosința dreptului de a reproduce, de a distribui și, eventual, de a traduce și adapta o operă pe cheltuiala sa.

4.1.3.3. Caracterele juridice ale contractului de editare

A. Precizări prealabile

În doctrină, sunt analizate următoarele caractere juridice ale contractului de editare: numit, negociat, consensual, sinalagmatic, oneros, comutativ, translativ de drepturi, cu executare succesivă, limitat, exclusiv, *intuitu personae*.

B. Caracterul numit

C. Caracterul negociat

D. Caracterul consensual

E. Caracterul sinalagmatic,

F. Caracterul oneros

G. Caracterul comutativ

H. Caracterul translativ de drepturi

I. Caracterul de contract cu executare succesivă

L. Caracterul limitat

M. Caracterul exclusiv

N. Caracterul *intuitu personae*

4.1.3.4. Domeniul contractului de editare

Orice operă de creație intelectuală susceptibilă de reproducere poate fi editată în mai multe modalități, în raport cu suportul material pe care se fixează, pe hârtie,

disc, casetă, compact disc (C.D.), calculator etc. Această teză este valabilă și pentru celelalte trei drepturi a căror folosință poate fi transmisă pe calea contractului de editare (distribuire, traducere, adaptare), în sensul că și aceste prerogative sunt susceptibile de a fi realizate în mai multe modalități.

În schimb, nu putem fi de acord cu opinia, conform căreia „în sfera domeniului de aplicare a contractului de editare nu intră și exercițiul drepturilor de traducere sau de adaptare a operei” sau în alți termeni, „editarea vizează doar reproducerea *stricto sensu* a operei, nu și reproducerea *lato sensu*”.

4.1.4. *Părțile din contractul de editare*

4.1.4.1. Precizări prealabile

Părțile contractului de editare sunt titularul dreptului de autor și editorul.

4.1.4.2 Titularul dreptului de autor

Expresia titularul dreptului de autor se referă, în primul rând, la autor și, în subsidiar, la alte persoane fizice sau juridice care, în temeiul Legii nr. 8/1996, dobândesc drepturi patrimoniale de autor ce pot face obiectul acestui contract.

4.1.4.3. Editorul

Cât privește editorul, în lipsa unor cerințe speciale, stipulate de legislația din domeniu sau de dreptul comun, acesta poate fi orice persoană fizică sau juridică care are capacitatea de a contracta. Editorul, de regulă, este persoană juridică și, în cele mai multe cazuri, societate comercială.

4.1.5. *Obiectul contractului de editare*

4.1.5.1. Precizări prealabile

În general, obiectul contractului îl reprezintă *operațiunea juridică*, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul și altele asemenea, convenită de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale.

Pe calea contractului de editare se transmite de la titularul dreptului de autor la editor folosința unor drepturi patrimoniale de autor. Drept urmare, acest contract se prezintă, la fel ca și cesiunea drepturilor patrimoniale de autor, în general, ca o specie a contractului de locațiune.

Strict legal, obiectul contractului de editare este locațiunea drepturilor patrimoniale de autor a căror folosință este transmisă de la titularul dreptului de autor la editor.

4.1.5.2. Drepturile patrimoniale de autor a căror folosință poate fi transmisă pe calea contractului de editare

Din conținutul art. 48 alin. (1) și al art. 49 din Legea nr. 8/1996 rezultă cu certitudine faptul că pot face obiectul contractului de editare folosința dreptului de a reproduce, de a distribui, de a traduce și, eventual, de a adapta opera. *Per a contrario*, nu pot face obiectul contractului de editare drepturile morale de autor, chiar dacă unele dintre ele pot fi transmise pe cale succesorală, în condițiile legii, și nici alte prerogative patrimoniale de autor prevăzute de art. 13 din Legea nr. 8/1996.

4.1.5.3. Reproducerea operei

4.1.5.4. Distribuirea operei

4.1.5.5. Traducerea și adaptarea operei

4.1.5.6. Publicarea operei în formă electronică

4.1.5.7. Distrugerea operei sau a copiilor realizate după aceasta

4.1.6. *Stabilirea și plata remunerației*

4.1.6.1. Stabilirea remunerației

În contextul reglementărilor consacrate acestui contract nu sunt instituite reguli derogatorii de la dreptul comun, în ceea ce privește stabilirea remunerației. Astfel, art. 51 alin. (1) din Legea nr. 8/1996, stabilind clauzele care trebuie să le

cuprindă contractul de editare, la lit. d), se referă la remunerația autorului, *stabilită în condițiile legii*. Expresia stabilită în condițiile legii este, în realitate, o normă de trimitere la dreptul comun, adică la art. 43 alin. (1) și (2) din Legea nr. 8/1996 pentru contractul de cesiune, în general.

4.1.6.2. Plata remunerației

Cât privește plata remunerației, în lipsa unor norme speciale prevăzute în contextul reglementărilor consacrate de Legea nr. 8/1996 contractului de editare, sunt incidente, de asemenea, dispozițiile dreptului comun.

4.1.7. Forma și clauzele contractului de editare

Legea nr. 8/1996 nu cuprinde norme speciale privind forma contractului de editare. Cu toate acestea, fiind în prezența unei specii a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, sub acest aspect, sunt incidente corespunzător dispozițiile art. 42 teza I din Legea nr. 8/1996. Practic, și în cazul acestui contract, forma scrisă este cerută doar *ad probationem* și, nicidecum *ad validitatem*.

În ceea ce privește clauzele contractului de editare, art. 51 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 stabilește unele clauze obligatorii. În temeiul alin. (2) din cuprinsul aceluiași articol, absența oricăreia dintre clauzele prevăzute la lit. a), b) și d) dă dreptul părții interesate de a cere anularea contractului.

4.1.8. Efectele contractului de editare

4.1.8.1. Precizări prealabile

De regulă, în doctrină, pentru titularul dreptului de autor sunt analizate obligația de predare a operei și de garanție. În schimb, editorului îi revin următoarele obligații: de a reproduce opera, de a difuza opera, de exploatare a operei, de plată a remunerației, de restituire a originalului și obligația de a oferi autorului copiile rămase în stoc.

Analiza dispozițiilor Legii nr. 8/1996 relevă că obligația de garanție, analizată în doctrină, nu are consacrate norme speciale în contextul reglementărilor destinate contractului de editare sau contractului de cesiune, în general. Pe cale de consecință, o eventuală obligație de garanție, ar trebui supusă normelor de drept comun din materia locațiunii.

Contrar acestei realități normative, fiind preluate teze din doctrina franceză, obligația de garanție a titularului dreptului de autor în cazul contractului de editare este analizată ca și cum am fi în prezența unui contract de vânzare-cumpărare.

Cercetând dispozițiile generale ale Codului civil, consacrate contractului de locațiune (art. 1777-1823), constatăm că art. 1786 lit. c) obligă locatorul să asigure locatarului liniștită și utilă folosință a bunului pe tot timpul locațiunii, iar art. 1789 C. civ. detaliază această obligație. Mai mult, Codul civil reglementează garanția pentru lipsa calităților convenite (art. 1792), tulburările de fapt (art. 1793) și tulburările de drept (art. 1793). De asemenea, în același context normativ, Codul civil cuprinde dispoziții referitoare la garanția contra viciilor (art. 1790) și efectele garanției contra viciilor (art. 1791).

4.1.8.2. Obligația titularului dreptului de autor de a preda editorului originalul operei la termenul stabilit

4.1.8.3. Obligațiile editorului

A. Obligația de a permite autorului să aducă îmbunătățiri sau alte modificări operei

B. Obligația de a înapoia originalul operei

C. Obligația de a oferi copiile operei

4.1.9. *Revizuirea contractului de editare*

Legea nr. 8/1996 nu cuprinde norme speciale referitoare la revizuirea contractului de editare. Pe cale de consecință, în cazul acestui contract, sub acest

aspect, sunt incidente normele dreptului comun, adică dispozițiile art. 43 alin. (3) referitoare la revizuirea contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor.

4.1.10. *Cesiunea contractului de editare*

De o manieră evident lapidară, art. 54 din Legea nr. 8/1996 prevede că editorul va putea ceda contractul de editare numai cu consimțământul autorului.

4.1.11. *Încetarea contractului de editare*

4.1.11.1. Precizări prealabile

Din economia reglementărilor ce-i sunt consacrate, contractul de editare încetează prin împlinirea termenului, epuizarea ultimei ediții convenite, nulitatea și desființarea acestuia. Modalitatea de drept comun este încetarea contractului prin acordul părților.

4.1.11.2. Împlinirea termenului contractului de editare

4.1.11.3. Epuizarea ultimei ediții convenite

4.1.11.4. Nulitatea contractului de editare

4.1.11.5. Desființarea contractului de editare

4.1.12. *Competența instanțelor de judecată de a soluționa litigiile născute din contractul de editare*

Potrivit Legii nr. 8/1996, părțile din contractul de editare au posibilitatea promovării următoarelor acțiuni în justiție: în nulitate relativă [art. 51 alin. (2)], în nulitate absolută [art. 41 alin. (2)], în stabilirea remunerației [art. 43 alin. (3) și (4)], în revizuirea contractului [art. 43 alin. (3)] și în desființarea contractului [art. 56 alin. (3)].

Cu titlu general, art. 151 din Legea nr. 8/1996 dispune că litigiile privind dreptul de autor și drepturile conexe sunt de competența organelor jurisdicționale, potrivit prezentei legi și dreptului comun.

SECȚIUNEA 4.2.

CONTRACTUL DE REPRESENTARE TEATRALĂ SAU DE EXCECUȚIE MUZICALĂ

4.2.1. *Sediul materiei*

Art. 58-62 din Legea nr. 8/1996 reglementează contractul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală ca modalitate a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor. Fiind o modalitate a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, în măsura în care dispozițiile art. 58-62 din Legea nr. 8/1996 nu acoperă toate aspectele juridice ale acestui contract, sunt incidente corespunzător și prevederile art. 39-47 din Legea nr. 8/1996. De asemenea, fiindcă cesiunea drepturilor patrimoniale de autor este o formă a contractului de locațiune, în măsura în care dispozițiile art. 39-47 din Legea nr. 8/1996 nu prevăd, contractul de reprezentare teatrală sau execuția muzicală este supus în mod corespunzător, conform art. 153 din Legea nr. 8/1996, prevederilor art. 1777-1823 C. civ., referitoare la dispoziții generale referitoare la contractul de locațiune. În sfârșit, întrucât suntem în prezența unui contract civil, sunt incidente corespunzător și dispozițiile generale referitoare la contracte sau convenții, prevăzute de art. 1166-1323 C. civ.

4.2.2. *Definiția contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

Contractul de reprezentare teatrală ori de execuție muzicală este contractul prin care o parte, numită cedent, se obligă să transmită celeilalte părți, numită

cesionar, în schimbul unei remunerații, pentru un timp determinat ori pentru un anumit număr determinat de reprezentații sau execuții, folosința dreptului de reprezentare teatrală ori de execuție muzicală în public a unei opere actuale ori viitoare, literară sau artistică.

4.2.3. Obiectul contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală

În temeiul art. 58 alin. (1) din Legea nr. 8/1996, prin contractul de reprezentare teatrală ori de execuție muzicală, titularul dreptului de autor cedează unei persoane fizice sau juridice dreptul de a reprezenta ori de a executa în public o operă actuală sau viitoare, literară, dramatică, muzicală, dramatico-muzicală, coregrafică ori o pantomimă, în schimbul unei remunerații, iar cesionarul se obligă să o reprezinte ori să o execute în condițiile convenite.

De principiu, se pune problema dacă dreptul de reprezentare teatrală ori de execuție muzicală este sau nu un drept patrimonial de autor în sensul dispozițiilor art. 12-22 din Legea nr. 8/1996. De asemenea, se pune problema stabilirii naturii juridice a dreptului de reprezentare teatrală, respectiv a celui de execuție muzicală.

Analiza dispozițiilor art. 12-22, consacrate drepturilor patrimoniale de autor dezvăluie faptul că autorul sau titularul dreptului de autor are două drepturi patrimoniale, adică dreptul de utilizare a operei (art. 12-16) și dreptul de suită (art. 21-23). La rândul lui, dreptul de utilizare, având un conținut complex, dă naștere, potrivit art. 13 din Legea nr. 8/1996, la unele drepturi patrimoniale distincte și exclusive (drepturi patrimoniale subsecvente dreptului de utilizare). Analiza conținutului normativ al art. 13 din Legea nr. 8/1996 conduce la certa concluzie că dreptul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală nu poate fi încadrat în niciuna din aceste modalități ale dreptului de utilizare.

Față de această situație, admitem că suntem în prezența unui drept patrimonial de autor *sui generis*, distinct de drepturile patrimoniale subsecvente dreptului de utilizare a operei, stipulate de art. 13 din Legea nr. 8/1996

4.2.4. *Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau execuție muzicală de alte contracte*

4.2.4.1. Precizări prealabile

Evident, fiind în prezența unei specii a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, care, la rândul lui, este o modalitate a contractului de locațiune, problematica juridică a contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală interferează, atât cu cea a celorlalte specii ale contractului de cesiune, cât și cu a modalităților contractului de locațiune.

Pentru evitarea riscului unor confuzii, este utilă analiza punctelor de legătură, dar și a diferențelor normative dintre acest contract și unele specii ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, precum și unele modalități ale contractului de locațiune sau chiar ale contractului civil, în general.

4.2.4.2. *Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau execuție muzicală față de contractul de antrepriză*

4.2.4.3. *Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau execuție muzicală față de contractul de mandat*

4.2.4.4. *Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau execuție muzicală față de contractul de asociere în participațiune*

4.2.4.5. *Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau execuție muzicală față de contractul de vânzare*

4.2.4.6. *Delimitarea contractului de reprezentare teatrală sau execuție muzicală față de contractul de comandă*

4.2.5. *Caracterele juridice ale contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

4.2.5.1. Precizări prealabile

De regulă, în doctrina din domeniu, sunt analizate următoarele caractere juridice ale contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală: numit, consensual, sinalagmatic, cu titlu oneros, comutativ, translativ de folosință, cu executare succesivă, *intuitu personae*, limitat.

4.2.5.2. Caracterul numit

4.2.5.3. Caracterul consensual

4.2.5.4. Caracterul sinalagmatic

4.2.5.5. Caracterul oneros

4.2.5.6. Caracterul comutativ

4.2.5.7. Caracterul de contract translativ de folosință

4.2.5.8. Caracterul de contract cu executare succesivă

4.2.5.9. Caracterul *intuitu personae*

4.2.6. *Modalitățile contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

Fiind o specie a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, cesiunea dreptului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală poate fi, după caz, limitată, nelimitată, exclusivă sau neexclusivă.

4.2.7. *Părțile din contractul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

4.2.7.1. Precizări prealabile

Părțile acestui contract sunt titularul dreptului de autor, în calitate de cedent, și orice persoană fizică sau juridică, în calitate de cesionar.

4.2.7.2. Titularul drepturilor patrimoniale de autor (cedentul)

4.2.7.3. Cesionarul

4.2.8. *Forma contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

Sub aspectul formei, art. 59 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 este lipsit de echivoc. Astfel, potrivit acestuia, contractul de reprezentare teatrală și de execuție muzicală *se încheie în scris*, pe o durată determinată ori pentru un număr determinat de comunicări publice.

4.2.9. *Conținutul contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

Potrivit art. 59 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, contractul trebuie să prevadă termenul în care va avea loc premiera sau singura reprezentare ori execuție a operei, după caz, caracterul exclusiv sau neexclusiv al cesiunii, teritoriul, precum și remunerația autorului.

4.2.10. *Efectele contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

4.2.10.1. Obligațiile cesionarului

A. Precizări prealabile

Potrivit Legii nr. 8/1996, cesionarul are următoarele obligații: de a reprezenta sau de a executa opera în condițiile stabilite; de a nu ceda contractul terțelor persoane fără consimțământul autorului sau reprezentantului acestuia; de a permite autorului să controleze reprezentarea sau executarea operei și să susțină în mod adecvat realizarea condițiilor tehnice pentru interpretarea lucrării; de a trimite autorului programul, afișele, recenzii publice despre spectacol și alte materiale tipărite; de a asigura reprezentarea sau executarea publică a operei în condiții tehnice

adecvate; de a respecta drepturile autorului; de a comunica periodic titularului dreptului de autor numărul de reprezentații sau de execuții muzicale, precum și situația încasărilor; de a plăti autorului, la termenele prevăzute în contract, sumele în cuantumul convenit.

B. Obligația de a reprezenta sau de a executa opera conform celor convenite

C. Obligația cesionarului de a nu ceda contractul unui terț fără consimțământul cedentului

D. Obligația de a permite cedentului să controleze reprezentarea teatrală sau execuția operei

E. Obligația de a asigura respectarea drepturilor autorului

F. Obligația cesionarului de a plăti cedentului remunerația

4.2.10.2. Obligațiile titularului dreptului de autor (cedentului)

A. Precizări prealabile

În lipsa unor dispoziții legale speciale, cu excepția îndatoririi de a transmite cesionarului dreptul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală a operei, obligațiile cedentului sunt cele din dreptul comun, adică cele deduse din dispozițiile art. 39-47 din Legea nr. 8/1996 și prevederile Codului civil referitoare la dreptul comun al locațiunii.

B. Obligația de a pune opera la dispoziția cesionarului

4.2.11. *Încetarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală*

4.2.11.1. Precizări prealabile

Legea nr. 8/1996 instituie două cauze speciale de încetare a contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală, și anume: rezilierea, dacă cesionarul întrerupe reprezentările sau execuțiile; desființarea, dacă cesionarul nu reprezintă sau nu execută opera în termenul stabilit.

4.2.11.2. Rezilierea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală

4.2.11.3. Desființarea contractului de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală

SECȚIUNEA 4.3. CONTRACTUL DE COMANDĂ

4.3.1. *Natura juridică și reglementarea contractului de comandă*

Art. 46 din Legea nr. 8/1996, fiind plasat în contextul dispozițiilor comune (art. 39-47), consacrate cesiunii drepturilor patrimoniale de autor, cuprinde unele norme incidente doar în cazul contractului de comandă. În pofida acestei topografii (neinspirate), în opinia noastră, suntem în prezența unui contract care împrumută, atât elemente ale contractului de antrepriză, cât ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor.

4.3.2. *Definiția contractului de comandă*

Contractul de comandă este acel contract numit, prin care autorul se obligă, în schimbul unei remunerații, să realizeze o operă la cererea celeilalte părți, în calitate de beneficiar și, eventual, de cesionar.

4.3.3. *Caracterele juridice ale contractului de comandă*

De regulă, în doctrină, sunt analizate următoarele caractere juridice ale contractului de comandă: consensual, sinalagmatic, oneros, *intuitu personae*, comutativ, translativ de drepturi, numit.

4.3.4. *Părțile contractului de comandă*

Din conținutul art. 46 din Legea nr. 8/1996 se deduce că părțile acestui contract sunt autorul și persoana care a comandat opera.

4.3.5. Obiectul contractului de comandă

În doctrină, de regulă, acest aspect este evitat. În opinia noastră, identificarea obiectului contractului de comandă este importantă sub mai multe aspecte.

4.3.6. Conținutul contractului de comandă

Contractul de comandă a unei opere viitoare trebuie să cuprindă atât termenul de predare, cât și termenul de acceptare a operei. Fiind și o modalitate a contractului de cesiune, contractul de comandă trebuie să cuprindă clauze referitoare la: drepturile patrimoniale transmise, modalitățile de utilizare a fiecărui drept, durata și întinderea cesiunii, precum și remunerația autorului.

4.3.7. Efectele contractului de comandă

4.3.7.1. Precizări prealabile

În privința autorului, de regulă, în doctrină, sunt analizate următoarele obligații generate de contractul de comandă: de a crea opera, de a garanta pentru viciile ascunse, de a asigura buna funcționare a operei, de a preda opera. În schimb, pentru beneficiarul operei comandate, sunt prezentate obligația de a plăti prețul, de a recepționa și prelua opera, precum și de a plăti lucrările pregătitoare.

4.3.7.2. Obligația de a realiza opera

4.3.7.3. Obligația de a preda opera

4.3.7.4. Obligația de plată a prețului

4.3.7.5. Obligația de a plăti lucrările pregătitoare

4.3.8. Încetarea contractului de comandă

Modurile de încetare a contractului de comandă a unei opere literare, artistice sau științifice sunt cele *generale*, aplicabile oricărui convenții civile și *particulare*, specifice tipului de contract examinat. Între cauzele generale, sunt executarea contractului, acordul de voință al părților, denunțarea unilaterală, și rezoluțiunea. Dintre cauzele particulare, enumerăm decesul autorului sau incapacitatea sa de a executa contractul, refuzul autorului de a crea opera și denunțarea contractului de către beneficiar.

SECȚIUNEA 4.4.

CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE A OPEREI

4.4.1. *Precizări prealabile*

Legea nr. 8/1996 reglementează, ca modalitate de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, și contractul de închiriere a operei. Mai mult, în acord cu cele exprimate în doctrină, datorită particularităților normative ce-i sunt rezervate, suntem în prezența unui contract de închiriere *sui-generis*, ca modalitate a contractului de locațiune.

4.4.2. *Regimul juridic aplicabil contractului de închiriere a operei*

Legea nr. 8/1996 consacră acestui contract *expressis verbis* doar art. 63. În consens cu cele exprimate în doctrină, posibilitatea autorului operei de a încheia contractul de închiriere rezultă și din dreptul exclusiv al acestuia de a pune opera sa la dispoziția altei persoane, spre utilizare, pentru un timp determinat și pentru un avantaj economic direct ori indirect, conform art. 13 lit. d), art. 14³ și art. 14⁵ din Legea nr. 8/1996. În cazul acestui contract sunt incidente și alte texte din Legea nr. 8/1996. Chiar dacă art. 63 alin. (2) din Legea nr. 8/1996 face trimitere exclusiv la dispozițiile dreptului comun privind locațiunea, contractul de închiriere a operei,

fiind o modalitate de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, este supus corespunzător și dispozițiilor comune prevăzute pentru cesiune, în general, stipulate de art. 39-45 și art. 47 din Legea nr. 8/1996. De asemenea, contractul de închirierea a operei, fiind o convenție, îi sunt incidente și prevederile art. 1166-1323 C. civ., referitoare la contract, în general. Acest contract, deși este numit de închiriere, nu este supus și regulilor particulare la închiriere, stipulate de art. 1824-1835 C. civ. Într-adevăr, pe de o parte, art. 63 alin. (2) din Legea nr. 8/1996 face trimitere numai la dispozițiile de drept comun privind locațiunea, adică la art. 1777-1823 C. civ. și, pe de altă parte, art. 1824-1835 C. civ. se referă la închirierea locuințelor.

4.4.3. Definiția contractului de închiriere a operei

În ceea ce ne privește, definim acest contract ca fiind acea modalitate a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor, prin care una dintre părți, numită cedent, se obligă să transmită celeilalte părți, numită cesionar, dreptul de a utiliza, pentru un timp determinat, cel puțin un exemplar al operei sale, în original sau copie, în schimbul unui avantaj economic direct sau indirect, numit remunerație.

4.4.4. Delimitarea contractului de închiriere a operei de alte contracte

4.4.4.1. Precizări prealabile

Dat fiind existența unor asemănări, se impune delimitarea contractului de închiriere a operei, mai ales, de contractul de împrumut public și contractul de comodat.

4.4.4.2. Delimitarea contractului de închiriere a operei de contractul de împrumut public

4.4.4.3. Delimitarea contractului de închiriere a operei de contractul de comodat

4.4.5. *Caracterele juridice ale contractului de închiriere a operei*

4.4.5.1. Precizări prealabile

În doctrină, de regulă, sunt analizate următoarele caractere juridice ale contractului de închiriere a operei: numit, consensual, sinalagmatic, comutativ, cu titlu oneros, netranslativ de drept de autor și cu executare succesivă.

4.4.5.2. Caracterul numit

4.4.5.3. Caracterul consensual

4.4.5.4. Caracterul sinalagmatic

4.4.5.5. Caracterul comutativ

4.4.5.6. Caracterul oneros

4.4.5.7. Caracterul netranslativ al dreptului de autor

4.4.5.8. Caracterul de contract cu executare succesivă

4.4.6. *Obiectul contractului de închiriere a operei*

În consens cu dispozițiile art. 1225 alin. (1) și art. 1777 C. civ., precum și ale art. 63 alin. (1) din Legea nr. 8/1996, obiectul contractului de închiriere a operei este locațiunea operei, adică asigurarea de către cedent a utilizării operei de către cesionar, pentru o perioadă de timp determinată și în schimbul unui avantaj economic.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. ACTE NORMATIVE

- Constituția României (1991);
- Codul civil (2009);
- Codul de procedură civilă (2010)
- Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe;
- Legea nr. 344/2005 privind unele măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul operațiunilor de vămuire;
- Hotărârea Guvernului nr. 579/1999 pentru aprobarea Metodologiilor privind utilizarea repertoriului de opere muzicale al organismelor de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a tabelor cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite autorilor;
- Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, încheiată la data de 9 septembrie 1886 și completată la Paris, la data de 4 mai 1896;
- Convenția universală privind dreptul de autor, adoptată la Geneva în anul 1952;
- Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, încheiată la Roma, la data de 26 octombrie 1961;
- Directiva Consiliului 91/250/CEE din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator;
- Directiva Consiliului 92/100/CEE din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale;

- Directiva Consiliului 93/83/CEE din 27 septembrie 1993 privind armonizarea anumitor dispoziții referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu;
- Directiva Consiliului 93/98/CEE din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 96/9/CE din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/29/CE din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/84/CE din 27 septembrie 2001 privind dreptul de suită în beneficiul autorului unei opere de artă originale;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2004/48/CE din 29 aprilie 2004 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
- Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane;
- Codul de proprietate intelectuală francez (disponibil la adresa web: http://www.celog.fr/cpi/lv1_tt3.htm#c1).

II. DOCTRINĂ

2.1. TRATATE, MONOGRAFII, CURSURI UNIVERSITARE ETC

- I. Albu, *Drept civil. Introducere în studiul obligațiilor*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994;
- V. Alexandru, *Protecția internațională a dreptului de autor*, Editura Pro-Universitaria, București, 2009;

- C. Anechitoaie, *Introducere în dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II-a, Editura Bren, București, 2008;
- C. Anechitoaie, *Introducere în dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a IV-a, Editura Bren, București, 2009;
- T. Bodoașcă, *Introducere în studiul proprietății intelectuale*, Editura Aisteda, București, 2002;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Burg, Sibiu, 2003;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura C. H. Beck, București, 2006;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2007;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Universul Juridic, București, 2010;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2012;
- T. Bodoașcă, L. – I. Tarnu, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, București, 2015;
- O. Calmuschi, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Universității Titu Maiorescu, București, 2004;
- A. Circa, *Relativitatea efectelor actului juridic*, Editura Universul Juridic, București, 2009;
- A. Circa, *Protecția drepturilor intelectuale. Actualități și perspective*, Editura Universul Juridic, București, 2013;
- Fl. Ciutacu, *Modele de contracte. Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor. Dreptul de proprietate industrială. Culegere de spețe. Modele de contracte. Modele de acțiuni*, Editura Themis Cart, București, 2004;

- Fl. Ciutacu, *Modele de contracte. Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor. Dreptul de proprietate industrială. Culegere de spețe. Modele de contracte. Modele de acțiuni*, Editura Themis Cart, București, 2005;
- Fl. Ciutacu, *Modele de contracte. Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor. Dreptul de proprietate industrială. Culegere de spețe. Modele de contracte. Modele de acțiuni*, Editura Themis Cart, București, 2008;
- Șt. Cocoș, *A, B, C-ul protecției și valorificării proprietății intelectuale*, Editura Rosetti, 2004;
- C. Colombet, *Propriete litteraire et artistique et droits voisins*, Editions 8, Dalloz, 1997;
- D. Cosma, *Teoria generală a actului juridic civil*, Editura Științifică, București, 1969;
- L. Dănilă, *Dreptul de autor*, Editura All Beck, București, 2005;
- L. Dănilă, *Contracte speciale reglementate de Legea dreptului autor*, Editura C. H. Beck, București, 2008;
- Fr. Deak, D. Stanciu Cărpenu, *Contracte speciale. Dreptul de autor. Dreptul de moștenire*, Universitatea București, 1983;
- Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte civile speciale*, Editura Actami, București, 1999;
- N. – R. Dominte, *Dicționar de dreptul proprietății intelectuale*, Editura C. H. Beck, București, 2009;
- M. A. Dumitrașcu, *Legislație comunitară privind proprietatea intelectuală*, Editura C. H. Beck, București, 2008;
- Y. Eminescu, *Dreptul de autor*, Editura Lumina Lex, București, 1994;
- Y. Eminescu, *Dreptul de autor. Legea nr. 8 din 14 martie 1996. Comentată*, Editura Lumina Lex, București, 1997;

- B. Florea, *Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor*, Ediția a II-a, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2006;
- B. Florea, *Contracte de valorificare a drepturilor patrimoniale de autor*, Editura Pro Universitaria, București, 2013;
- G. Florescu, *Nulitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2008;
- G. Florescu, *Nerespectarea ordinii publice și a bunelor moravuri. Nulitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2008;
- Gh. Gheorghe, *Transmiterea drepturilor de autor asupra operelor audiovizuale*, în *Operele audiovizuale*, Editura Lumina Lex, București, 2004;
- C. N. Hamangiu, *Proprietatea literară și artistică*, Imprimeria Statului, București, 1893;
- C. N. Hamangiu, *Proprietatea intelectuală. Dreptul de autor*, Institutul de Arte Grafice „Ramuri”, S. A., Craiova, 1920;
- A. Ionașcu ș.a., *Dreptul de autor în Republica Socialistă România*, Editura Academiei R.S.R., București, 1969;
- C. Jugastru, *Drept civil. Obligațiile*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007;
- C. Jugastru, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Editura Universul Juridic, București, 2017;
- C. Jugastru, *Prejudiciul – repere românești în context european*, Editura Hamangiu, București, 2013;
- C. Jugastru, *Repararea prejudiciilor nepatrimoniale*, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- I. Macovei, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2006;
- I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă*, Ediția a 2-a, Editura C. H. Beck, București, 2015;

- X. Linant de Bellefonds, *Droits d'auteur et droits voisins*, Dalloz, 2002;
- A. Lucas, H. – J. Lucas, *Traité de la propriété littéraire et artistique*, Editura Litec, Paris, 1994;
- E. G. Olteanu, *Drepturile morale și creația intelectuală*, Editura didactică și pedagogică, București, 2006;
- E. G. Olteanu, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura C. H. Beck, București, 2007;
- T. Popescu, P. Anca, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura științifică, București, 1968;
- I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu, *Introducere în dreptul civil*, Editura Hamangiu, București, 2013;
- V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Global Lex, București, 2001;
- V. Roș, D. Bogdan, O. Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe, Tratat*, Editura All Beck, București, 2005;
- V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale, Vol. I, Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui-generis*, Editura C. H. Beck, București, 2015;
- Ph. Schuwer, *Tratat practic de editare*, Editura de vest, Timișoara, 1999;
- A. P. Seucan, *Drepturile morale și drepturile patrimoniale ale autorului*, Editura Universul Juridic, București, 2011;
- P. Vasilescu, *Actul civil, în Introducere în dreptul civil* de I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu, Editura Hamangiu, 2013;
- C. Zamșa, *Despre obligații, în Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, de Fl. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, Editura C. H. Beck, București, 2012.

2.2. STUDII

- I. Albu, *Răspunderea civilă contractuală pentru prejudiciile nepatrimoniale*, în „Dreptul” nr. 8/1992;
- I. Albu, *Răspunderea civilă precontractuală*, în „Dreptul” nr. 7/1993;
- I. Albu, *Probleme actuale privind reevaluarea judiciară a creanțelor, indexarea convențională a obligațiilor pecuniare și indexarea dobânzilor*, în „Dreptul” nr. 1/1994;
- I. Albu, *Considerații asupra revenirii jurisprudenței române la practica reparării bănești a daunelor morale*, în „Dreptul” nr. 8/1996;
- C. Anechitoaie, *Operele orfane și operele anonime*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- V. Babiuc, V. Stoica, *Libertatea contractului și dreptul constituțional*, în „Dreptul” nr. 7/1995;
- M. – M. Bali, *Dreptul de autor, Aspecte comparative între România, Italia și Albania*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- I. Băcanu, *Un nou Centru de Arbitraj Comercial internațional*, în „Revista de drept comercial” nr. 3/1995;
- Ș. Beligrădeanu, *Considerații în legătură cu efectele caracterului „monist” al Codului civil român actual asupra ființării, în continuare, a unui „drept comercial” în România*, în „Dreptul” nr. 9/2012;
- T. Bodoașcă, *Unele aspecte juridice particulare privind contractul de închiriere a operei în reglementarea Legii nr. 8/1996*, în „Dreptul” nr. 10/2003;
- T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul regimului juridic al operei comune și al celei colective*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2008;
- T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul regimului juridic aplicabil remunerației cuvenite titularului drepturilor patrimoniale de autor în cazul cesiunii acestora*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2008;

- T. Bodoaşcă, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor*, în *Dreptul* nr. 4/2009;
- T. Bodoaşcă, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la definirea noțiunii drepturilor de autor și la durata protecției juridice a acestora*, în *Dreptul*, nr. 6/2009;
- T. Bodoaşcă, *Unele contribuții la studiul regimului juridic al dreptului de suită*, în „*Revista română de dreptul proprietății intelectuale*” nr. 2/2009;
- T. Bodoaşcă, *Contractul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală a operei literare ori artistice*, în „*Dreptul*” nr. 10/2009;
- T. Bodoaşcă, A. Drăghici, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la limitele exercitării drepturilor de autor*, în „*Revista română de dreptul proprietății intelectuale*” nr. 3/2009;
- T. Bodoaşcă, A. Drăghici, *Contribuții la studiul regimului juridic al bunurilor proprii ale soților prevăzute de art. 31 lit. d) din Codul familiei*, în „*Revista română de dreptul proprietății intelectuale*” nr. 3/2008;
- T. Bodoaşcă, A. Drăghici, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de editare*, în „*Revista română de dreptul proprietății intelectuale*” nr. 1/2009;
- T. Bodoaşcă, A. Drăghici, *Contribuții la interpretarea conținutului normativ al dispozițiilor art. 139⁶ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în „*Revista română de dreptul proprietății intelectuale*” nr. 2/2009;
- T. Bodoaşcă, N. Saharov, *Considerații critice în legătură cu reglementarea bunurilor în Codul civil*, în „*Dreptul*”, nr. 1/2014;
- T. Bodoaşcă, L. Tarnu, V. Grăjdeanu, *Discuții în legătură cu unele aspecte juridice ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor* în

reglementarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în „Dreptul” nr. 9/2016;

- O. Calmuschi, *Epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2006;

- E. Chelaru, *Forța obligatorie a contractului, teoria impreviziunii și competența în materie a instanțelor judecătorești*, în „Dreptul” nr. 9/2003;

- A. Circa, *Grupurile de contracte și relativitatea contractuală: actualități și perspective*, în Volumul *In honorem Alexandru Bacaci, Ovidiu Ungureanu*, Editura Universul Juridic, București, 2012;

- D. Ciuncan, *Cesionarea unor drepturi conexe de către un producător pe baza unor contracte individuale de muncă*, în „Dreptul” nr. 8/1998;

- I. Deleanu, *Opozabilitatea. Considerații generale*, în *Dreptul* nr. 7/2001;

- L. Dănilă, *Considerații privind competența instanțelor de judecată în soluționarea litigiilor de drept de proprietate intelectuală*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2007;

- Gh. Gheorghe, *Operele audiovizuale. Drepturi morale*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2006;

- A. Horvat, *Durata protecției legale a dreptului patrimonial al autorului de a decide, dacă, în ce mod și când va fi exploatată opera sa*, în „Dreptul” nr. 10/1997;

- V. Loghin, *Despre subiectul dreptului de autor*, în „Justiția nouă” nr. 6/1957;

- P. A. Manole, *Valorificarea drepturilor de autor. Contractul de editare*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2006;

- M. Mihail, *Elemente noi în reglementarea proprietății intelectuale, cu privire specială la subiectul, obiectul, durata și transmiterea succesorală a dreptului de autor*, în „Dreptul” nr. 7/1997;

- E. – D. Neacșu, *Contractul de cesiune a drepturilor de autor asupra filmului*, în „Dreptul” nr. 9/1994;
- E. G. Olteanu, *Exercitarea drepturilor morale ale autorului de către moștenitori*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2009;
- T. Popescu, *Dreptul exclusiv de exploatare și excepțiile sale*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 4/1991;
- V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Global Lex, București, 2001;
- V. Roș, B. Dragoș, O. Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005;
- C. Șt. Seucan, *Probleme juridice privind contractul de editare*, în „Revista de drept comercial” nr. 2/2004;
- O. Spineanu-Matei, *Drept de autor. Contract de editare. Rezoluțiune. Daune-interese. Prejudiciu previzibil*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2008;
- D. Țuluca, *Exploatarea drepturilor de proprietate intelectuală în coproprietate*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 4/2009;
- I. Voicu, *Durata protecției dreptului de autor și a drepturilor conexe în România și Republica Moldova*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- V. Volcinschi, *Problema definiției dreptului de autor*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2007.

III. JURISPRUDENȚĂ

- Șt. Albert, C. Jora, *Aspecte cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Probleme din practica instanțelor de judecată 2001-2003*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2005;

- B. Diamant, V. Luncean, *Notă (critică) la Dec. civ. nr. 730/1994 a C. Ap. Alba*, în „Dreptul” nr. 8/1995;
- Curtea de Apel Cluj, *Litigii de proprietate intelectuală. Competență, în Culegere de practică judiciară în materie comercială, de contencios administrativ și fiscal pe anul 2007. Repertoriu anual*, Editura Universul Juridic, 2008;
- G. G. Ghiță ș.a., *Buletinul jurisprudenței. Culegere de decizii penale în materia drepturilor de proprietate intelectuală pronunțate în anul 2007*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2008;
- C. Jora, Șt. Albert, *Aspecte cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Probleme în practica instanțelor de judecată 2001-2003*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2005;
- C. Moiescu, *Rolul autorităților judiciare în aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală în România*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 3/2007;
- M. Otavă, *Buletinul jurisprudenței*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 3/2006;
- T. Popescu, *Noutăți în legislația internațională de proprietate intelectuală*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2002;
- V. Roș, B. Dragoș, O. Spineanu-Matei, *Jurisprudență în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe*, în *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005;
- O. Spineanu – Matei, *Proprietate intelectuală. Practică judiciară 2007-2008*, Editura Hamangiu, București, 2009.

REZULTATE ALE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Elaborarea Tezei de doctorat cu tema „transmiterea contractuală a drepturilor patrimoniale de autor, conform Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe” nu ar fi fost posibilă dacă nu ne-am fi fundamentat analizele, concluziile, propunerile *de lege ferenda* și chiar diverse critici pe teze exprimate cu acuratețe științifică în lucrări de referință, ale unor doctrinari români, specialiști ai domeniului, între care îi evocăm, și în acest context, pe profesorii Viorel Roș, T. Bodoașcă, A. Circa și B. Florea.

Analiza dispozițiilor art. 39-63 din Legea nr. 8/1996, consacrate contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor și speciilor acestuia, ne-a dezvăluit necesitatea intervenției, sub numeroase aspecte, a legiuitorului pentru a le pune de acord cu unele principii generale de drept, dar și cu noul context normativ determinat de intrarea în vigoare a actualului Cod civil (2009) și Cod de procedură civilă (2010).

În concret, în cuprinsul Tezei, am semnalat existența, în cuprinsul Legii nr. 8/1996, a unor norme necorelate cu principiul constituțional al egalității în fața legii și cu cel al egalității juridice a părților contractante. Astfel, spre exemplu, deși calitatea de cesionar a drepturilor patrimoniale de autor o poate avea, în principiu, orice persoană fizică sau juridică care a dobândit, în condițiile legii, asemenea drepturi, majoritatea normelor juridice care reglementează materia se referă exclusiv la *autor*.

Sub numeroase alte aspecte, unele dispoziții ale Legii nr. 8/1996 au devenit depășite în raport cu prevederile actualului Cod civil referitoare la contractul civil, în general (art. 1166-1395), și la contractul de locațiune, în special (1777-1850).

În sfârșit, în cuprinsul unor norme consacrate transmiterii contractuale a drepturilor patrimoniale de autor sunt utilizați termeni sau sintagme lipsite de consacrare juridică ori care sunt în conflict cu alte dispoziții ale Legii nr. 8/1996.

Toate aceste aspecte s-au constituit în motive care ne-au determinat să fundamentăm diverse propuneri de *lege ferenda*, cu convingerea că, astfel, vom contribui la perfecționarea reglementărilor legale consacrate contractului de cesiune și speciilor acestora.

De fapt, exprimăm convingerea că, de principiu, orice analiză științifică în domeniul dreptului ar trebui să circumscrie cel puțin trei planuri: al reglementărilor juridice din materie, al jurisprudenței și doctrinei din domeniu. Sintetic spus, o asemenea cercetare, ar trebui să vizeze *monitorizarea științifică* a legiuitorului, judecătorului și doctrinarului.

1. În cele ce urmează, cu titlu de exemplificare, prezentăm succint doar o parte din propunerile *de lege ferenda* fundamentate în conținutul Tezei:

- dispozițiile art. 39 și urm. din Legea nr. 8/1996 sunt lacunare, în sensul că se referă doar la *drepturile patrimoniale de autor*, fără să evoce *lucrul*, adică opera, care face obiectul acestora. Pentru aceste motive, sugerăm legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să modifice art. 39 și urm. din Legea nr. 8/1996, în sensul că, „prin contractul de cesiune se transmit drepturi patrimoniale de autor asupra operei”. În acest mod, contractul de cesiune, în general, s-ar transforma fără rezerve într-o modalitate a locațiunii din dreptul comun;

- în pofida faptului că art. 39 alin. (1) și urm. din Legea nr. 8/1996 se referă fără distincție la *cedarea* drepturilor patrimoniale de autor, urmare contractului de cesiune se transmite doar *folosința* acestor drepturi și, nicidecum drepturile, ca atare. Pentru acuratețea normării și evitarea interpretărilor diverse pe această temă, am sugerat legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să modifice corespunzător toate textele Legii nr. 8/1996 care, referindu-se la diverse aspecte ale contractului de cesiune,

prevăd fără distincție *transmiterea* sau *cedarea* drepturilor patrimoniale de autor, în sensul înlocuirii acestor termeni cu expresia *transmiterea folosinței*;

- *caracterul consensual* al contractului de cesiune, afirmat *in corpore* în doctrină, este dedus din dispozițiile art. 42 teza I din Legea nr. 8/1996. În concret, în temeiul acestora, „*existența și conținutul contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale se pot dovedi numai prin forma scrisă a acestuia*” (s.n.). Drept urmare, în doctrină, de regulă, se susține că *forma scrisă* este cerută doar *ad probationem* și, nicidecum *ad validitatem*. În ceea ce ne privește, considerăm că, dimpotrivă, prin raportare la dispozițiile art. 42 din Legea nr. 8/1996, consensualitatea acestui contract nu este atât de tranșantă. Astfel, prin raportare la dispozițiile art. 1175 alin. (2) C. civ., *consensualismul* exclude *orice formalitate* în legătură cu realizarea acordului de voințe al părților. Dispoziții legale, precum cele ale art. 42 din Legea nr. 8/1996, care impun diverse *cerințe de formă* pentru *dovedirea existenței contractului*, adică, în fapt, a *acordului de voințe*, contravin principiului consensualismului. Practic, asemenea norme reglementează cazuri în care *forma ucide fondul* (actului juridic). Într-adevăr, interpretate *per a contrario*, prevederile art. 42 din Legea nr. 8/1996 conduc la concluzia că, în lipsa formei scrise, existența și conținutul contractului de cesiune nu pot fi dovedite sau, altfel spus, deși contractul este *legal încheiat*, nu produce niciun efect, ca și cum am fi în prezența unui *act juridic inexistent*. Dacă se dorește ca acest contract să fie cu adevărat consensual, sugerăm legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să găsească o soluție normativă în consens cu dispozițiile art. 1175 alin. (2) C. civ. Eventual, forma scrisă să fie impusă doar pentru dovedirea drepturilor și obligațiilor părților contractante;

- în cazul „cesiunii dreptului de reproducere a unei opere”, potrivit art. 40 din Legea nr. 8/1996, se prezumă că „dreptul la distribuirea copiilor unei astfel de opere a fost, de asemenea, cesionat, cu excepția dreptului la import, dacă nu se prevede altfel prin contract”. Cu toate acestea, analiza conținutului art. 13 din

Legea nr. 8/1996 nu confirmă existența „dreptului la distribuirea copiilor”. Practic, art. 40 evocă un drept care nu are consacrată o reglementare expresă în conținutul Legii nr. 8/1996. Pentru evitarea interpretărilor diverse pe această temă, sugerăm legiuitorului ca, *de lege ferenda*, să introducă o normă corespunzătoare în cuprinsul art. 13 din Legea nr. 8/1996;

- și alte persoane fizice decât autorul sau chiar unele persoane juridice pot deveni titularii ale diverselor prerogative morale sau patrimoniale ce rezultă din realizarea unei opere. Astfel, cu valoare de principiu, potrivit art. 3 alin. (3) din Legea nr. 8/1996, calitatea de subiect al dreptului de autor se poate transmite în condițiile legii. Față de această situație normativă, considerăm oportun ca, *de lege ferenda*, să fie modificate toate dispozițiile Legii nr. 8/1996, care desemnează persoana cedentului, astfel încât acestea să se refere exclusiv la *titularul dreptului de autor* și, nicidecum la „autorul sau titularul dreptului de autor”;

- întrucât „mărirea convenabilă a remunerației” constituie o consecință posibilă a admiterii cererii de revizuire a contractului de cesiune, putem concluziona că, de fapt, art. 43 alin. (3) din Legea nr. 8/1996 oferă cedentului numai posibilitatea de a cere „adaptarea contractului”. Într-adevăr, în conținutul acestui text, efectul este pus în același plan juridic cu cauza lui. Pentru aceste motive, apreciem că, *de lege ferenda*, se impune modificarea corespunzătoare a dispozițiilor art. 43 alin. (3) din Legea nr. 8/1996, astfel încât acestea să se refere numai la „adaptarea contractului de cesiune”, urmând ca, în funcție de împrejurări, organul jurisdicțional să decidă folosirea uneia dintre cele două modalități pentru „distribuția în mod echitabil între părți a pierderilor și beneficiilor ce rezultă din schimbarea împrejurărilor”;

- *de lege ferenda*, se impune compatibilizarea dispozițiilor art. 43 alin. (3) și alin. (4) din Legea nr. 8/1996 cu cele ale art. 1271 C. civ. Astfel, ar fi evitată incidența dispozițiilor art. 1271 C. civ. în materia contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor pe calea anevoioasă și nesigură a interpretării. De

asemenea, s-ar realiza un regim juridic unitar pentru promovarea acțiunii în *adaptarea sau încetarea* judiciară a contractului de cesiune, atât pentru cedent, cât și pentru cesionar. În prezent, cedentul are la dispoziție prevederile art. 43 alin. (3) și alin. (4) din Legea nr. 8/1996 și cele ale art. 1271 C. civ., iar cesionarul numai pe cele ale art. 1271 C. civ.

2. Pe de altă parte, am constatat o preocupare oarecum modestă din partea doctrinei pentru analiza aprofundată, sistematică și sistemică, a dispozițiilor Legii nr. 8/1996 consacrate transiterii contractuale a drepturilor patrimoniale de autor. De fapt, în doctrina română, sub acest aspect, am identificat doar o singură monografie consacrată acestui domeniu, elaborată de prestigiosul autor B. Florea. De fapt, acest aspect a fost unul din motivele care m-au determinat la elaborarea prezentei teze de doctorat

3. În sfârșit, jurisprudența din materie ne-a oferit relativ puține soluții, la nivelul instanței din vârful ierarhiei sistemului judiciar, privind litigii din domeniul transiterii contractuale a drepturilor patrimoniale de autor, împrejurare care poate susține concluzia caracterului oarecum sporadic al unor asemenea litigii.